

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn

Vaivara maastikukaitseala kaitse-eeskiri¹

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel.

**1. peatükk
ÜLDSÄTTED**

§ 1. Vaivara maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Vaivara maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

- 1) geoloogilise ehituse ja geneesi poolest väärtuslikke pinnavorme ja maastikku – Vaivara Sinimägesid, ning elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on vanad loodusmetsad (9010*)³, rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) kaitsealust samblaliiki kurrulist tuhmikut (*Anomodon rugelii*) ja selle kasvukohti.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Ida-Viru maakonnas Vaivara vallas Sinimäe alevikus ja Mustanina külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välispiiri ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti kogu kaitsealal.

(2) Telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud.

(3) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel, Viivikonna ja Tornimäe sihtkaitsevööndis ning Põrguaugumäe piiranguvööndis on lubatud jalgrattaga sõitmine ka radadel. Lisaks on sõidukiga sõitmine ning maastikusõidukiga sõitmine lubatud järelevalve-, pääste- ja muinsuskaitsetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas Tornimäe sihtkaitsevööndis gaasitrassi hooldamisel, piiranguvööndis metsa- ja põllumajandustöödel ning Põrguaugumäe piiranguvööndis spordi- ja kultuuriürituste korraldamisel.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist;
- 8) jahiulukeid lisaöota.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Tornimäe sihtkaitsevöönd;
- 2) Viivikonna sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Tornimäe sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on väärtuslike pinnavormide, kaitsealuse liigi kurrulise tuhmiku ja selle kasvukohtade ning teiste kaitsealuste liikide kaitse, elustiku mitmekesisuse, maastikuilme ja kooslusetüüpide säilitamine või taastamine.

(2) Viivikonna sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluste arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina, elustiku mitmekesisuse säilimine ning kaitsealuste liikide kaitse.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud ning Viivikonna sihtkaitsevööndis kuni 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ette valmistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;
- 2) Viivikonna sihtkaitsevööndis rohkem kui 20 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 3) Tornimäe sihtkaitsevööndis rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 4) Tornimäe sihtkaitsevööndis koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, välja arvatud Tornimäe põhjanõlva ida-läänesuunalisel astangul;
- 5) Tornimäe sihtkaitsevööndis kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 6) olemasolevate rajatiste hooldustööd;
- 7) rajatise püstitamine kaitseala tarbeks;
- 8) Tornimäe sihtkaitsevööndis tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks.

§ 11. Vajalik tegevus

Tornimäe sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme, liigikoosseisu ja maastikuvaate tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde kujundamine.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kaks piiranguvööndit:

- 1) Põrguaugumäe piiranguvöönd;
- 2) Pargimäe piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse, väärtuslike pinnavormide ja maastikuilme säilimine ning kaitsealuste liikide kaitse.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisustega;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 2) rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks;
- 3) Põrguaugumäe piiranguvööndis tehisveekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine.

(3) Metsade majandamisel tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus.

§ 16. Vajalik tegevus

Piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme, liigikoosseisu ja maastikuvaate tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde kujundamine.

§ 17. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 2) maavara kaevandamine;
- 3) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud Põrguaugumäe piiranguvööndis haritaval maal;
- 5) uuendusraie.

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 18. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 19. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 12. mai 1998. a määruses nr 102 „Vaivara ja Kallukse maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine” tehakse järgmised muudatused:

- 1) määruse pealkiri sõnastatakse järgmiselt:
„Kallukse maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine”;
- 2) punkti 1 alapunktid 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;
- 3) punkt 2 sõnastatakse järgmiselt:
„Kallukse maastikukaitseala valitseja on Keskkonnaamet.”.

§ 20. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri xx xx xxxx algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas⁵.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹ EÜ Nõukogu direktiiv nr 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

² Kaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. märtsi 1959. a korraldusega nr 331 „Maastiku üksikelementide, dendraariumide ja katsekultuuride ning viljapuude ja viljapuuaedade riikliku kaitse alla võtmisest” maastiku üksikelemendina „Vaivara Sinimäed”. Ala nimetati maastikukaitsealaks Vabariigi Valitsuse 12. mai 1998. a määrusega nr 102 „Vaivara ja Kallukse maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine” ning alale liideti juurde Viivikonna lahustükk. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktist 497 hõlmab kaitseala Viivikonna loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välipiir ja vööndite piirid on kantud määruse lisa esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵ Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Taavi Rõivas
Peaminister

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

Lisa. Vaivara maastikukaitseala